

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ

КАФЕДРА ДИЗАЙНУ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор

науково-методичної та

навчальної роботи

О.Б. Жильцов

2017 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПІКТОГРАФІЯ ТА
ОСНОВИ ВІЗУАЛЬНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Галузь знань 0202 Мистецтво

Напрямок підготовки 6.020207 «Дизайн»

Освітній рівень перший (бакалаврський)

Григорук 2028/17

2016–2017 навчальний рік

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом. Структура типова.
Заступник директора з науково-методичної
та навчальної роботи

А.О. Таранник

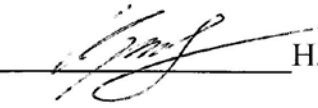
Робоча програма «Піктографія та основи візуальної комунікації» для студентів галузі знань 0202 «Мистецтво», напряму підготовки 6.020207 «Дизайн».

Розробники: Поліщук Алла Анатоліївна, старший викладач кафедри дизайну Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри дизайну Інституту мистецтв

Протокол від “11” листопада 2017 року № 7

Завідувач кафедри дизайну

Н.І. Кравченко
(підпис)

ЗМІСТ

1. Опис навчальної дисципліни.....	4
2. Мета та завдання навчальної дисципліни.....	5
3. Програма навчальної дисципліни.....	6
4. Структура навчальної дисципліни.....	15
5. Теми лекцій, практичних занять.....	15
6. Карта самостійної роботи.....	16
7. Методи навчання.....	18
8. Методи контролю.....	18
9. Розподіл балів, які отримують студенти.....	21
10. Методичне забезпечення.....	22
11. Рекомендована література.....	22
12. Інформаційні ресурси.....	23
13. Навчально-методична карта дисципліни.....	24

1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>0202 Мистецтво</u>	Нормативна
	Напрямок підготовки <u>6.020207 Дизайн</u>	
Модулів – 3	Освітній рівень перший (бакалаврський)	Рік підготовки:
Змістових модулів 4-й семестр – 3		2-й
		Семестр
		4-й
Загальна кількість годин – 270 год.		Аудиторні години
		48 год.
Загальна кількість годин на семестр: 4-й семестр - 90 год.		Лекції
		2 год.
		Практичні
		46 год.
		Самостійна робота
		36 год.
		Модульний контроль
		6 год.
		Вид контролю
ПМК		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання дисципліни «Піктографія та основи візуальної комунікації» є розвиток художньо-дизайнерської підготовки студентів, їх асоціативно-образного і візуального мислення, формування інформаційно-художніх компетенцій для розширення можливостей проектування знакових і піктографічних систем в комунікаційній сфері.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- набуття базових знань з піктографії та візуальної комунікації;
- ознайомлення з історією виникнення піктографії та основними напрямками розвитку сучасної піктографіки;
- засвоєння основних понять "знак", "символ", "піктограма" та визначення їх місця у дизайн-проекуванні;
- ознайомлення з графічною мовою піктографіки, методами створення піктограм різного призначення;
- дослідження можливостей піктографіки в реальному і віртуальному просторі комп'ютерних програм і мультимедійному середовищі;
- придбання практичних навичок в дизайнерській проектній діяльності та формування візуально-комунікаційних компетенцій.

У результаті вивчення навчальної дисципліни відповідно до профілю програми бакалавра дизайну формуються *загальні та фахові компетентності*.

Загальні компетентності (світоглядна, громадська, комунікативна, інформаційна, науково-дослідницька і самоосвітня), а саме:

- Здатність до самостійного пошуку та оброблення інформації з різних джерел для розгляду конкретних питань;
- здатність до ефективного використання інформаційних технологій у соціальній та професійній діяльності;
- уміння оцінювати й модифікувати освоєні наукові методи і засоби дизайн-діяльності;
- обізнаність в особливостях проектної діяльності, готовність до її реалізації;
- здатність до нестандартних рішень типових задач і здатність вирішувати нестандартні завдання;
- спрямованість на розкриття особистісного творчого потенціалу та самореалізацію.

Фахові компетентності базові (організаційна, мистецтвознавча) та **спеціальні** (проектно-творча і технологічна), а саме:

- Здатність використовувати у практичній діяльності досвід світової та вітчизняної шкіл дизайну, методів та авторських прийомів провідних дизайнерів;
- володіння навичками візуального створення і сприйняття двовимірних і тривимірних об'єктів;

- володіння різними методиками проектування об'єктів графічного дизайну (поліграфічна продукція, пакування, фірмовий стиль, плакат, книжкова графіка, носії реклами, медіа-простір тощо);
- володіння знаннями й уміннями у галузі інформатики та комп'ютерних технологій з дизайн-проектування.

Результати навчання (знання та практичні навички й вміння)

Знання:

- має базові знання з піктографії та візуальної комунікації, різних форм і засобів передачі візуальної інформації;
- володіє знаннями в області зорового сприйняття зображень та основних законів зорового сприйняття і принципів побудови знакових зображень;
- володіє термінологію таких понять, як "знак", "символ", "піктограма", "веб-значки";
- має теоретичні знання прийомів стилізації і трансформації зображень, безпосередньо пов'язаних із створенням піктограм і проектуванням знакових систем.

Практичні навички й вміння:

- уміє створювати знакові зображення різного призначення;
- уміє використовувати різні прийоми стилізації і перероблювати, трансформувати натурні зображення у знаки та піктограми візуальної комунікації;
- володіє художньо-виразними засобами традиційних технік графіки при створенні знакових зображень;
- уміє використовувати комп'ютерні технології при створенні піктограм, веб-значків та знакових зображень (логотипів, емблем).

Програмні результати навчання:

- Здатність до застосування засобів художньо-образного проектування.
- Готовність до фахової діяльності в галузі графічного дизайну, дизайну середовища, дизайну реклами.
- Здатність до науково-дослідницької діяльності у сфері дизайну. Мисленнєва активність, творчий підхід у вирішенні нестандартних завдань.
- Прагнення до особистісно-професійного лідерства та успіху.

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Піктографія та піктограма в художній та візуальній культурі

4 й семестр

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Піктографія та графічний образ як основа візуальної комунікації

Лекція 1. (2 год.)

Графіка як вид мистецтва розглядається в контексті спільних засобів творчості та специфіки знаків у графічному дизайні. Виникнення *пиктографії* в надрах первісного мистецтва. Особливість пиктографії як засобу передачі інформації і форма писемності, що використовує пиктограми. *Пиктограма* (від лат. *pictus* – нарисований) – зображення, що використовується як символ в ранніх системах писемності.

Знак і символ як основа візуальної комунікації: від книги до комп'ютера. Еволюція та взаємозв'язок сучасних знаків візуальної комунікації та стародавніх пиктографічних знаків. Семіотика та класифікація пиктографічних знаків за системою Чарльза Сандерса Пірса (іконічні пиктограми, пиктограми-символи, пиктограми-індекси). Стилізація, трансформація, модифікація та графічні засоби і прийоми створення зображень: знаків, символів, пиктограм різних систем комунікації.

Специфіка умовних знаків та зображень, що передають візуальну інформацію невербальним образно-асоціативним шляхом. Основні групи візуальної інформації: комунікаційна інформація, пізнавальна та навчально-пізнавальна інформація, візуальна інформація забезпечення безпеки, рекламна інформація тощо.

Основні поняття теми: *пиктографія, пиктограма, візуальна інформація, комунікація, художній образ, стереотипи, семіотика, знак, іконічні пиктограми, пиктограми-символи, пиктограми-індекси, модифікація.*

Література: [1, 2, 4, 5].

Тема 2. Художньо-виразні графічні засоби зображення (природна форма)

Практичне заняття (2 год.)

I. Виконання практичної роботи.

Завдання на практичне заняття та етапи роботи:

1. Замальовки об'єктів живої природи, ескізи, начерки характерних елементів форми, фактури тощо.

Матеріал: папір (формат А-4), туш, перо, олівець, графічні матеріали і техніки.

Питання, які повинні бути розглянуті та засвоєні на занятті:

- аналіз суті змісту та візуальної характеристики об'єкту (природної форми);
- графічні виразні засоби та прийоми зображення, узагальнення форми об'єктів при збереженні виразності створеного образу.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Література: [1, 2].

Тема 3. Рисунок природної форми

Практичне заняття (2 год.)

I. Виконання практичної роботи.

Завдання на практичне заняття та етапи роботи:

1. Створити стилізований образ природної форми засобами рисунку для енциклопедії як ілюстрацію певної природної форми.

Матеріал: папір (формат А-4), туш, перо.

Питання, які повинні бути розглянуті та засвоєні на занятті:

- прийоми малювання природної форми з елементами стилізації, технічного конструювання та узагальнення форми і типізації образу;
- відбір оптимального і правильного ракурсу природної форми для наочного і художньо-виразного зображення;
- використання спеціальних прийомів технічного малювання для більш інформаційного зображення об'єкту природної форми.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Література: [1, 2]

Тема 4. Створення поштової марки

Практичне заняття (4 год.)

I. Виконання практичної роботи.

Завдання на практичне заняття та етапи роботи:

1. Створення зображення природної форми для поштової марки (рисунок).
2. Створення поштової марки (використовуючи графічні редактори комп'ютерних програм).

Матеріал: папір (формат А-4), туш, перо, олівець, графічні матеріали і техніки, комп'ютерна графіка (Photoshop тощо).

Питання, які повинні бути розглянуті та засвоєні на занятті:

- специфіка зображень природних форм на поштових марках;
- зображувальні та шрифтові елементи марки;
- використання стилізації, узагальнення та композиційних прийомів графічної єдності зображення природної форми і тексту та різні форми поштових марок.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Література: [2].

Тема 5. Стилiзація природної форми

Практичне заняття (2 год.)

I. Виконання практичної роботи.

Завдання на практичне заняття та етапи роботи:

1. Виявлення характерних ознак пластики, фактури та природного візерунку форми засобами графічного декорування, використовуючи художньо-виразні засоби графіки (лінію, контурну лінію, штрих, силуетну пляму, світлотінь).

Матеріал: папір (формат А-4), туш, перо.

Питання, які повинні бути розглянуті та засвоєні на занятті:

- прийоми стилізації природної форми (деталізація, геометризація, спрощення і узагальнення форми, графічне декорування тощо);
- використання художньо-виразних засобів традиційних технік графіки;

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Література: [1, 2, 3].

Тема 6. Створення художніх образів

Практичне заняття (4 год.)

I. Виконання практичної роботи.

Завдання на практичне заняття та етапи роботи:

1. Створення художніх образів на основі природної форми (виявлення характерних властивостей та певного емоційного стану у графічному зображенні об'єкта вибраної природної форми).
2. Вибір техніки виконання художнього образу (експерименти з художніми техніками).

Матеріал: папір (формат А-4), туш, перо, олівець, графічні матеріали і техніки (авторська техніка).

Питання, які повинні бути розглянуті та засвоєні на занятті:

- виявлення характерних ознак і специфіки образу природної форми, пластики, фактури та природного візерунку форми засобами графічного декорування, використовуючи художньо-виразні засоби графіки (ліню, штрих, пляму, світлотінь).
- використання художньо-виразних засобів традиційних технік станкової графіки та комп'ютерної графіки.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Модульний контроль знань.

Література: [2].

Змістовий модуль 2.

Тема 1. Трансформація зображення природної форми (задані властивості)

Практичне заняття (2 год.)

I. Виконання практичної роботи.

Завдання на практичне заняття та етапи роботи:

1. Трансформація вибраної природної форми (виявлення заданих властивостей, певних зовнішніх характеристик у графічному зображенні об'єкта вибраної природної форми, наприклад: кам'яна форма, шорстка, мокра, слизька, гостра, дротяна, легка, важка тощо).
2. Зобразити етапи трансформації природної форми у вигляді таблиці.

Матеріал: папір (формат А-3 для таблиці) та формат А-4 (для трансформації окремої форми), туш, перо, олівець, графічні матеріали і техніки.

Питання, які повинні бути розглянуті та засвоєні на занятті:

- прийоми стилізації природної форми (деталізація, геометризація, спрощення і узагальнення форми, графічне декорування тощо);
 - виявлення характерних ознак природної форми, пластики, фактури та природного візерунку форми засобами графічного декорування, використовуючи художньо-виразні засоби графіки (ліню, штрих, пляму тощо).
 - використання художньо-виразних засобів традиційних технік графіки.
- II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Література: [2].

Тема 2. Виразні засоби створення персонажів (емоції)

Практичне заняття (2 год.)

I. Виконання практичної роботи.

Завдання на практичне заняття та етапи роботи:

1. Зображення певних емоцій вибраної природної форми (виявлення різних емоцій, надання психологічного стану і зовнішніх характеристик у графічному зображенні об'єкта, наприклад: добрий, злий, здивований тощо).

Матеріал: папір, формат А-4 (для трансформації окремої форми 6- емоцій), туш, перо, олівець, графічні матеріали і техніки.

Питання, які повинні бути розглянуті та засвоєні на занятті:

- виявлення характерних ознак природної форми у певному емоційному стані як персонажу.
- використання художньо-виразних засобів традиційних технік графіки.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Література: [2].

Тема 3. Графічні засоби узагальнення форми персонажів (силует лінія)

Практичне заняття (2 год.)

I. Виконання практичної роботи.

Завдання на практичне заняття та етапи роботи:

1. Створення стилізованого зображення вибраної природної форми, використовуючи графічні виразні засоби (силует, лінію).

Матеріал: папір (формат А-3 для таблиці) та формат А-4 (для трансформації окремої форми, 6 форм), туш, перо, олівець, графічні матеріали і техніки.

Питання, які повинні бути розглянуті та засвоєні на занятті:

- прийоми стилізації природної форми (лінійне та силуетне узагальнення форми тощо);
- використання художньо-виразних засобів традиційних технік графіки.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Література: [1, 2, 4].

Тема 4. Створення різних персонажів

Практичне заняття (2 год.)

I. Виконання практичної роботи.

Завдання на практичне заняття та етапи роботи:

1. Створення зображення різних персонажів, використовуючи графічні виразні засоби (силует, контурну лінію, графічний візерунок форми, атрибути одягу та емоційний стан тощо).

Матеріал: папір формат А-4 (для трансформації окремої форми, 3 форми), туш, перо, олівець, графічні матеріали і техніки.

Питання, які повинні бути розглянуті та засвоєні на занятті:

- прийоми стилізації природної форми (деталізація, геометризація, спрощення і узагальнення форми, графічне декорування тощо);
- виявлення характерних ознак емоційного стану природної форми, пластики, фактури та природного візерунку форми засобами графічного декорування, використовуючи художньо-виразні засоби графіки (лінію, штрих, пляму, світлотінь).
- використання художньо-виразних засобів традиційних технік графіки.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Література: [2, 4].

Тема 5. Створення персонажа-символа для компанії

Практичне заняття (4 год.)

I. Виконання практичної роботи.

Завдання на практичне заняття та етапи роботи:

1. Створення персонажа-символа для вибраної компанії (реальної чи умовної), використовуючи графічні виразні засоби (силует, контурну лінію, графічний візерунок та елементи форми, колір тощо).
2. Зразки рекламної друкованої продукції з персонажем фірми.

Матеріал: папір (формат А-3 для таблиці) та формат А-4 (для трансформації окремої форми), туш, перо, олівець, графічні матеріали і техніки.

Питання, які повинні бути розглянуті та засвоєні на занятті:

- Аналіз прототипів персонажів певних фірм і компаній, використання прийомів стилізації персонажів (прийоми оживлення, деталізація, виявлення характеру, спрощення і узагальнення форми, асоціативне графічне декорування тощо);
- використання художньо-виразних засобів традиційних технік графіки та комп'ютерної графіки.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Література: [2, 3, 7].

Тема 6. Створення книжкового знаку

Практичне заняття (4 год.)

I. Виконання практичної роботи.

Завдання на практичне заняття та етапи роботи:

1. Створення книжкового знаку (екслібриса) на основі стилізації природної форми (для дитячої або науково-популярної літератури, власного екслібриса).
2. Створення оригіналу книжкового знаку (техніка ліногравюри, комп'ютерна графіка).

Матеріал: папір (формат А-4), туш, перо, олівець, графічні матеріали і техніки, комп'ютерна графіка (Photoshop тощо), ліногравюра.

Питання, які повинні бути розглянуті та засвоєні на занятті:

- специфіка символічних зображень книжкових знаків;
- художня виразність та асоціативно-образні засоби екслібриса;
- використання стилізації, узагальнення та композиційних прийомів графічної єдності зображення і тексту (екслібрис, із книг, кникозбірня тощо);
- використання художньо-виразних засобів традиційних технік графіки та комп'ютерної графіки.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Модульний контроль знань.

Література: [1, 2].

Змістовий модуль 3.

Тема 1. Трансформація природної форми (від образу до знаку)

Практичне заняття (2 год.)

I. Виконання практичної роботи.

Завдання на практичне заняття та етапи роботи:

1. Трансформація вибраної природної форми від образного зображення до знакової форми. Геометризація форми (узагальнення і спрощення складної деталізованої природної форми до простих геометричних фігур і обрисів)
2. Зобразити етапи трансформації природної форми у вигляді таблиці.

Матеріал: папір (формат А-3 для таблиці зображення 6-форм) туш, перо, олівець, графічні матеріали і техніки.

Питання, які повинні бути розглянуті та засвоєні на занятті:

- прийоми стилізації природної форми (деталізація, геометризація, спрощення і узагальнення форми);
- використання художньо-виразних засобів графіки (ліню, пляму).
- використання виразних засобів традиційних технік графіки та комп'ютерної графіки.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Література: [1, 2].

Тема 2. Стилiзація та iмiтація зображення iсторичних епох

Практичне заняття (4 год.)

I. Виконання практичної роботи.

Завдання на практичне заняття та етапи роботи:

1. Стилзація вибраної природної форми, використовуючи характерні елементи зображення певної історичної епохи (стилістичні характеристики форми, декор, додаткові атрибути зображення).

Матеріал: папір (формат А-4), туш, перо.

Питання, які повинні бути розглянуті та засвоєні на занятті:

- прийоми стилізації природної форми (спрощення і узагальнення форми, графічне декорування тощо);
- використання художньо-виразних засобів традиційних технік графіки;

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Література: [2, 4].

Тема 3. Створення зооморфних піктограм

Практичне заняття (2 год.)

I. Виконання практичної роботи.

Завдання на практичне заняття та етапи роботи:

1. Створення піктограми на основі природної форми.
2. Створення модульної сітки як основи для зображення піктограми

Матеріал: папір (формат А-4), міліметровка, папір у клітинку, циркуль, туш, перо, олівець, графічні матеріали і техніки, комп'ютерна графіка (Adobe Photoshop).

Питання, які повинні бути розглянуті та засвоєні на занятті:

- прийоми стилізації природної форми (деталізація, геометризація, спрощення і узагальнення форми тощо);
- виявлення характерних ознак природної форми засобами графіки (контурна лінія, силует форми тощо);
- використання художньо-виразних засобів традиційних технік графіки та комп'ютерної графіки;
- використання модульної сітки для зображення піктограми (традиційні графічні засоби та комп'ютерні технології).

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Модульний контроль знань.

Література: [2].

Тема 4. Створення букви-образу

Практичне заняття (2 год.)

I. Виконання практичної роботи.

Завдання на практичне заняття та етапи роботи:

1. Трансформація природної форми в образ певної букви (отримання зображення природної форми, вписаної у задану форму літери).

Матеріал: папір (формат А-4), туш, перо, олівець, графічні матеріали і техніки.

Питання, які повинні бути розглянуті та засвоєні на занятті:

- композиційна та стилістична єдність зображення природної форми, вписаної у форму літери;
- художня виразність та асоціативно-образні засоби написання шрифтів;
- специфіка акцидентного шрифту та особливості написання літер;

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Література: [1, 2].

Тема 5. Створення слова-образу

Практичне заняття (2 год.)

I. Виконання практичної роботи.

Завдання на практичне заняття та етапи роботи:

1. Вибрати природну форму і створити відповідне графічне асоціативно-образне зображення слова-образу.

Матеріал: папір (формат А-4), туш, перо, олівець, графічні матеріали і техніки.

Питання, які повинні бути розглянуті та засвоєні на занятті:

- композиційна та стилістична єдність зображення природної форми, та шрифтової композиції слова;
- специфіка акцидентного шрифту та особливості написання слів-образів;
- використання стилізації, узагальнення та композиційних прийомів графічної єдності зображення природної форми у вигляді слова.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Література: [1, 2].

Тема 6. Піктографія як основа алфавітних систем

Практичне заняття (4 год.)

I. Виконання практичної роботи.

Завдання на практичне заняття та етапи роботи:

1. Створення серії піктограм на модульній основі (зображення стилізованої природної форми, вписаного у форму літери абетки).

Матеріал: папір (формат А-3, 6 форм літер), міліметровка, туш, перо, олівець, графічні матеріали і техніки, комп'ютерна графіка (Photoshop тощо).

Питання, які повинні бути розглянуті та засвоєні на занятті:

- специфіка побудови модульної сітки для символічних зображень знаків, піктограм-літер;
- прийоми стилізації природної форми до знаку, форми певної літери;
- використання художньо-виразних засобів традиційних технік графіки та комп'ютерної графіки.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Модульний контроль знань.

Література: [1, 2, 6, 7].

<http://kak.ru/>; [http:// graphic.org.ru/](http://graphic.org.ru/);

4. Структура навчальної дисципліни

Таблиця 2

№ з/п	Назва розділу, теми	Лекції	Прак.р.	Сам.р	МК	Усього
Розділ 1. Піктографія та піктограма в художній та візуальній культурі						
Змістовий модуль 1		2	14	12	2	30
1.	Піктографія та графічний образ як основа візуальної комунікації	2		2		4
2.	Художньо-виразні графічні засоби зображення (природна форма, тварини)		2	2		4
3.	Рисунок природної форми		2	2		4
4.	Створення поштової марки		4	2		6
5.	Стилізація природної форми		2	2		4
6.	Створення художніх образів		4	2		6
	Модульний контроль № 1				2	2
Змістовий модуль 2			16	12	2	30
1.	Трансформація зображення природної форми (задані властивості)		2	2		4
2.	Виразні засоби створення персонажів (емоції)		2	2		4
3.	Графічні засоби узагальнення форми персонажів (силует, лінія)		2	2		4
4.	Створення різних персонажів		2	2		4
5.	Створення персонажа-символа для компанії		4	2		6
6.	Створення книжкового знаку		4	2		6
	Модульний контроль № 2				2	2
Змістовий модуль 3			16	12	2	30
1.	Трансформація природної форми (від образу до знаку)		2	2		4
2.	Стилізація та імітація зображення історичних епох		4	2		6
3.	Створення зооморфних піктограм		2	2		4
4.	Створення букви-образу		2	2		4
5.	Створення слова-образу		2	2		6
6.	Піктографія як основа алфавітних систем		4	2		6
	Модульний контроль № 3				2	2
	Разом за навчальним планом	2	46	36	6	90

5. Темі лекційних та практичних занять

Таблиця 3

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Лекції	2
1.	Піктографія та графічний образ як основа візуальної комунікації	2
	Практичні заняття	46
1.	Художньо-виразні графічні засоби зображення (природна форма, тварини)	2
2.	Рисунок природної форми	2
3.	Створення поштової марки	4
4.	Стилізація природної форми	2

5.	Створення художніх образів	4
6.	Трансформація зображення природної форми (задані властивості)	2
7.	Виразні засоби створення персонажів (емоції)	2
8.	Графічні засоби узагальнення форми персонажів (силует, лінія)	2
9.	Створення різних персонажів	2
10.	Створення персонажа-символа для компанії	4
11.	Створення книжкового знаку	4
12.	Трансформація природної форми (від образу до знаку)	2
13.	Стилізація та імітація зображення історичних епох	4
14.	Створення зооморфних піктограм	2
15.	Створення букви-образу	2
16.	Створення слова-образу	2
17.	Піктографія як основа алфавітних систем	4

6. Карта самостійної роботи студента

Таблиця 4

№	Тема	Зміст завдання	Кіл. год.	Література	Академічний контроль	Бали
Змістовий модуль 1						
1.	Піктографія та графічний образ як основа візуальної комунікації	Опрацювання літератури (презентація)	2	1, 2, 3, 4, 5	модульний контроль	5
2.	Художньо-виразні графічні засоби зображення (природна форма, тварини)	Замальовки об'єктів живої природи; - ескізи, начерки характерних елементів форми, фактури.	2	1, 2	модульний контроль	5
3.	Рисунок природної форми	Замальовки пластичних характеристик форми тварин; - виявлення засобами графіки і технічних прийомів фактури, візерунку.	2	2	модульний контроль	5
4.	Створення поштової марки	Створити ескізи зображення природної форми для марки	2	2	модульний контроль	5
5.	Стилізація природної форми	Виявити задані властивості форми (характерна пластика, фактура та природний візерунок форми).	2	1, 2	модульний контроль	5
6.	Створення художніх образів	Створити ескізи зображення природної форми як художнього образу, використовуючи різні графічні техніки та прийоми.	2	2	модульний контроль	5
Усього			12			30
Змістовий модуль 2						
1.	Трансформація зображення природної форми (задані властивості)	Ескізи зображення природної форми, різна трансформація, схематизація; - модифікація різними графічними пройомами.	2	1, 2	модульний контроль	5

2.	Виразні засоби створення персонажів (емоції)	Створити зображення персонажу, виявити певні емоційні стани вибраної природної форми (веселий-сумний тощо)	2	1, 2, 4	модульний контроль	5 5
3.	Графічні засоби узагальнення форми персонажів (силует, лінія)	Ескізи трансформації форми (силует); - контур форми (комбінація силуету і контуру).	2	1, 2, 4	модульний контроль	5
4.	Створення різних персонажів	Ескізи зображення різних персонажів (різна трансформація форми від образу, емоції, умовної статі та віку створеного персонажу)	2	1, 2, 4	модульний контроль	5
5.	Створення персонажа-символа для компанії	Створити ескізи персонажа-символа різними графічними інструментами, засобами традиційної графіки; - створити ескізи персонажа засобами комп'ютерної графіки.	2	1, 2, 6, 7	модульний контроль	5
6.	Створення книжкового знаку	Створити ескізи книжкового знаку (техніка туш, перо); - створити ескізи екслібриса засобами комп'ютерної графіки.	2	1, 2	модульний контроль	5
Усього			12			30
Змістовий модуль 3						
1.	Трансформація природної форми (від образу до знаку)	Ескізи трансформації форми спрощення та узагальнення форми (геометризація тощо).	2	1, 2, 3	модульний контроль	5
2.	Стилізація та імітація зображення історичних епох	Створення ескізів ображення історичних епох, імітації декору та характерних елементів стилізації форми тварин.	2	1, 2, 4	модульний контроль	5
3.	Створення зооморфних піктограм	Ескізи зооморфних піктограм, використовуючи графічні виразні засоби (силует, контурну лінію) та зробити модульну сітку зображення піктограми.	2	1, 2, 3	модульний контроль	5
4.	Створення букви-образу	Ескізи зображення природної форми, вписаної у задану форму літери; - буквиця-образ.	2	1, 2	модульний контроль	5
5.	Створення слова-образу	Ескізи зображення природної форми, вписаної у задану форму слова.	2	1, 2, 7	модульний контроль	5
6.	Піктографія як основа алфавітних систем	Ескізи зображення природної форми, вписаної у задані форми літер абетки та зробити модульну сітку зображення піктограм-літер.	2	1, 2, 7	модульний контроль	5
Усього			12			30

7. Методи навчання

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

- 1) За джерелом інформації:
 - *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна, лекція-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – презентація), пояснення, розповідь, бесіда.
 - *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- 2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.
- 3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.
- 4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних і дизайн-проектів.

Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- 1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо):
 - Лекції із застосуванням прозірок;
 - Розробка тестових завдань з теми модуля;
 - Добір додаткового теоретичного та ілюстративного матеріалу;
 - Розробка підсумкового контролю у вигляді тестів з теми модуля;
 - Створення творчого проекту теми модуля та розробка дидактичного матеріалу у вигляді презентації у PowerPoint.

8. Методи контролю

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Піктографія та основи візуальної комунікації» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок.

Модульно-рейтингова система складається з двох частин, які доповнюють одна одну: *модульної та рейтингової*. Оцінювання знань студентів здійснюється на основі результатів поточного, модульного і підсумкового контролю за відповідною 100-бальною шкалою згідно з Положенням про рейтингову систему оцінювання.

Форми проведення поточного та підсумкового контролю:

- види поточного контролю обираються викладачем (ними можуть бути оцінювання практичних робіт, домашніх самостійних завдань, опитування, контрольні роботи, тести тощо);

- види підсумкового контролю визначаються навчальним планом (екзамен чи залік).

Поточний контроль здійснюється в процесі навчальної діяльності студента за навчальними елементами змістового модулю.

Модульний контроль здійснюється окремо за змістовим модулем. Головне призначення модульного контролю полягає в тому, щоб:

- перевірити і оцінити знання та уміння з урахуванням індивідуальних особливостей та успіхів кожного окремого студента;
- перевірити рівень готовності студентів до підсумкового контролю з дисципліни.

Завдання модульного контролю складаються з теоретичної та практичної частини у формі тестових завдань, теоретичних питань. Теоретична частина включає питання, які підібрані так, щоб максимально охопити основні проблеми з різних тем навчальної програми. Практична частина передбачає перевірку умінь і навичок роботи студента з графічними засобами та графічними техніками у вигляді перегляду самостійної та аудиторної виконаної роботи різними графічними техніками (включаючи комп'ютерну графіку).

Систему рейтингових балів для різних видів контролю у табл.5. та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано, табл.6.

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного контролю

Таблиця 5

№ п/п	Вид діяльності	Максимальна кількість балів	Одиниць	Усього
Розділ 1. Піктографія та піктограма в художній та візуальній культурі				
<i>Змістовий модуль 1</i>				
1.	Відвідування лекцій	1	1	1
2.	Відвідування практичних занять	1	7	7
3.	Практичні заняття	10	5	50
4.	Самостійна робота	5	6	30
5.	Модульна контрольна робота	25	1	25
Усього				113
<i>Змістовий модуль 2</i>				
2.	Відвідування практичних занять	1	8	8
3.	Практичні заняття	10	6	60
4.	Самостійна робота	5	6	30
6.	Модульна контрольна робота	25	1	25
Усього				123
<i>Змістовий модуль 3</i>				
2.	Відвідування практичних занять	1	8	8
3.	Практичні заняття	10	6	60
4.	Самостійна робота	5	6	30
5.	Модульна контрольна робота	25	1	25
Усього				123
<i>Підсумковий рейтинговий бал (коефіцієнт успішності) $113+123+123 : 100 = 3,59$</i>				

Підсумковий контроль здійснюється після проходження модулю залікового кредиту. Підсумкове модульне оцінювання визначається як сума балів, отриманих студентом при вивченні навчального матеріалу тем змістового модулю, та балів, отриманих за результатами модульного контролю та підсумкового контролю (заліку). Ця сума балів становить рейтинг студента з навчальної дисципліни. Протягом семестру правила підрахунку балів не змінюються. Важливість цих балів для студента зумовлюється тим, що одержанні за модулі бали зараховуються студенту при виведенні підсумкової оцінки за весь курс. Це повинно спонукати студента до систематичної роботи і стимулювати його бажання підвищити свій рейтинг.

Підсумкова оцінка контролю поточної успішності студента складається з трьох складових:

- систематичність та активність роботи на практичних заняттях;
- рівень виконання практичних завдань та завдань самостійної роботи;
- модульна контрольна робота.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

Сума рейтингових оцінок (балів), отриманих студентом в межах залікового кредиту та підсумкового модульного контролю (ПМК), заліку, порівнюється з даними порівняльної таблиці оцінок і робиться відповідний висновок. Наприклад, студент отримав $300 : 3,54 = 83,56$ балів, у підсумку оцінка «дуже добре» за 4-бальною національною шкалою.

Порядок переведення рейтингових показників успішності

Таблиця 6

Рейтингова оцінка	Оцінка за шкалою університету	Значення оцінки
A	90-100	<u>Відмінно</u> – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками.
B	82-89	<u>Дуже добре</u> – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок.
C	75-81	<u>Добре</u> – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок

D	69-74	<u>Задовільно</u> – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, але достатній для подальшого навчання або професійної діяльності.
E	60-68	<u>Достатньо</u> – мінімально можливий (допустимий) рівень знань (умінь).
FX	35-59	<u>Незадовільно з можливістю повторного складання</u> – незадовільний рівень знань (умінь) з можливістю перескладання за умов належного самостійного доопрацювання.
F	1-34	<u>Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу</u> – достатньо низький рівень знань, що вимагає повторного проходження курсу.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, залік.
- **Методи візуального контролю:** перегляд практичних, самостійних та творчих робіт.
- **Методи письмового контролю:** підсумкове тестування..
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Таблиця 7

Поточне тестування та самостійна робота							Підсумковий рейтинговий бал	Сума
Змістовий модуль 1							113	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	МК1		
6	16	16	17	16	17	25		
Змістовий модуль 2							123	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	МК2		
16	16	16	16	17	17	25		
Змістовий модуль 3							123	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	МК3	Коефіцієнт усп. 359 : 100 = 3,59	100
16	17	16	16	16	17	25		

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання представлено у табл. 7. та здійснюється відповідно до навчально-методичної карти дисципліни «Піктографія та основи візуальної комунікації»

(табл. 8, с.24), де зазначено види й терміни контролю розподіл балів, що присвоюються студентам упродовж вивчення дисципліни.

10. Методичне забезпечення

Викладання навчальної дисципліни "Піктографія та основи візуальної орієнтації" забезпечується сучасними технічними засобами навчання, які побудовані на інформаційно-комунікаційних технологіях (мультимедійний комп'ютер, мультимедійний проектор, інтерактивна дошка SMART Board, авторські засоби мультимедіа):

- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;

11. Рекомендована література

Базова:

1. Лесняк В.И. Графический дизайн (основы профессии). – К.: Биос Дизайн Бук, 2009, – 416 с. На кафедрі дизайну є 2 прим. посібника. Книга у вільному доступі Інтернету: <http://artageless.com/graphic-design-basic-training-vladimir-lesnyak-769>
2. Поліщук А.А. Теорія та практика графіки. : навч. пос. / Поліщук А.А. – К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2015. – 212 с. На кафедрі дизайну є 5 прим. навчального посібника, який зареєстрований на Інституційному репозиторії Київського університету імені Бориса Грінченка: <http://elibrary.kubg.edu.ua/cgi/oai2>
3. Серов С.И. Графика современного знака. – М. : Линия График, 2005. – 408 с. Книга у вільному доступі Інтернету: www.nauka/x-pdf.ru

Допоміжна:

1. Претте М.К. Как понимать искусство: Живопись. Скульптура. Архитектура. История, эпохи и стили / Мария Карла Претте, Альфонсо Де Джорджис: Пер. с итал. – М.: ЗАО "Интербук-бизнес", 2002. – 432 с.: ил.
2. Пирс Ч.С. Что такое знак? // Вестник Томского Государственного Университета. - 2009. - №3 (7). - С. 88-95
3. Победин В.А. Знаки в графическом дизайне. – Х. : Ранок Веста, 2001. – 96 с.
4. Эйри Дэвид. Логотип и фирменный стиль. Руководство дизайнера. — СПб.: Питер, 2011. — 216 с. Книга у вільному доступі Інтернету: <https://www.litres.ru/devid.../logotip-i-firmennyy-stil-rukovodstvo-dizaynera/>

12. Інформаційні ресурси

Використання студентами Інтернет-ресурсів:

- для підготовки ілюстративного матеріалу та презентацій, практичних завдань;
- інформація про досягнення графічного дизайну, сучасні дизайн-проекти різних видів та напрямів;
- світові школи Web-дизайну, персоналії;
- фотографії зразків творів мистецтва графіки, художньо-проектних розробок;
- інформаційно-методична підтримка викладачів.

Корисні Інтернет-сайти:

<http://kak.ru/>; [http:// graphic.org.ru/](http://graphic.org.ru/);

<http://books-art.ru/>; <http://www.designstory.ru/designers/>; <http://www.ipkro.isu.ru/>;

<http://www.artandphoto.ru/>; [http:// www.exlibris.su/](http://www.exlibris.su/); www.ipkro.isu.ru/;

<http://photo-painting.od.ua/>;

<http://picto.mania.ru>

Навчально-методична карта дисципліни «Піктографія та основи візуальної комунікації»

4 семестр

Разом: 90 год., лекції – 2 год., практичні заняття – 46 год., самостійна робота – 36 год., модульний контроль – 6 год.

Таблиця 8.

Розділ І. Піктографія та піктограма в художній та візуальній культурі																				
Назва розділу		Змістовий модуль 1 (113 балів)						Змістовий модуль 2 (123 бали)						Змістовий модуль 3 (123 бали)						
Кількість балів	Лек., пр. з.	1	2	3	4-5	6	7-8	9	10	11	12	13-14	15-16	17	18-19	20	21	22	23-24	
Дати																				
Теми лекцій	Піктографія та графічний образ як основа віз.комун. (1 бал)																			
Теми практичних занять	Художньо-виразні графічні засоби зображення природної форми 10 бал.(1 б.)																			
Сам.робота	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	
Види поточ. контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)						Модульна контрольна робота 2 (25 балів)						Модульна контрольна робота 3 (25 балів)							
ПМК	359 балів																			